

Els resultats i les propostes que es varen acordar són, essencialment, les següents:

1. Fundar una Associació Europea d'Investigadors de l'Àrea Septentrional Andina (sud de Colòmbia, l'Equador i nord del Perú).

2. Publicar les Actes de la Reunió i un llibre que reuneixi els resultats de les darreres investigacions dels participants.

3. Treballar amb les institucions que financen la recerca en els diferents països europeus representats, a fi d'establir una línia d'investigació a l'Equador i amb l'Equador.

4. Ubicar al MEB un centre de dades que reculli els projectes d'investigació i les publicacions que s'estiguin fent en relació amb els Andes Septentrionals. Els investigadors que vulguin col·laborar amb aquesta proposta comunicaran les notícies referents a les seves recerques i publicacions al MEB —he de dir que ja hi han arribat les primeres—, que editarà periòdicament un butlletí i el distribuirà als interessats.

5. Difondre els resultats de les noves metodologies aplicades a la datació i a l'estudi de cadenes productives de ceràmica de les diferents fases culturals de la costa equatoriana, que s'han desenvolupat als laboratoris de les universitats de Milà i de la UAB.

6. Planificar una segona reunió per a l'any 1994.

Des del MEB reiterem l'interès perquè es mantingui i sigui profitosa aquesta col·laboració que s'acaba d'iniciar, i convidem públicament els professionals, de qualsevol disciplina que hi pugui estar vinculada, a col·laborar en aquesta proposta. Igualment, desitgem que el pas del temps confirmi aquesta reunió com autènticament la primera, i que demostrï a partir de treballs de recerca finalitzats o en procés que la realització d'aquesta trobada ha estat veritablement positiva.

El Congrés d'Etnomusicologia de Berlín

Susana Asensio

*Departament d'Etnomusicologia (CSIC.
Barcelona)*

Entre els dies 16 i 22 del mes de juny de 1993 va tenir lloc al Museum für Völkerkunde de Berlín la XXXII Reunió de la ICTM (Consell Internacional per a la Música Tradicional), de periodicitat bianual. L'organització d'aquesta trobada va ser encomanada en aquesta ocasió al responsable de l'International Institute for Traditional Music a Berlín, Max Peter Baumann, tot coincidint amb el XXXè aniversari de la seva fundació, i en el marc del Festival of Traditional Music '93 — Indonèsia.

L'esperit animador d'aquest esdeveniment ha estat, doncs, fonamentalment intercultural, amb la intenció de reflectir-hi el paper de la diversitat musical en el diàleg entre cultures, i també la de preservar-hi aquesta diversitat davant la uniformització progressiva fomentada pels mitjans de comunicació de masses.

Les comunicacions, sessions de vídeo i trobades dels grups d'estudi es van organitzar al voltant de tres temes principals:

1. *Etnomusicologia i societat avui: estructures de poder, entorns i tecnologies.* Dins aquest títol s'inscriuen diverses qüestions de l'etnomusicologia en relació amb les estructures de poder, com ara la política cultural, la indústria musical, els *mass-media*, el colonialisme i el neocolonialisme; els diferents entorns, centrant-se en els temes de transculturació, transformació, transmissió i creació musical en medis físics o culturals nous, i les noves tecnologies, tot examinant l'impacte de la difusió per satèl·lit, els sistemes informàtics i els

instruments electrònics.

2. *Etnomusicologia a casa.* El títol es refereix a aquelles noves línies d'investigació focalitzades en entorns propers i que han trencat el model clàssic de l'etnomusicòleg que, tot estudiant altres grups ètnics, ha de treballar lluny del seu lloc d'origen. Els nous temes d'investigació dins aquesta línia són, doncs, novells i d'una gran varietat: música de les subcultures juvenils, concerts i balls de música popular urbana, música a les estacions de metro, «panorames sonors» de les ciutats, o festivals urbans multiculturals.

3. *Música i dansa dins una Europa canviant.* En els països europeus comunitaris del 1993 hi ha diferents canvis culturals, polítics i demogràfics en relació amb l'establiment del mercat interior lliure. Es tracta de definir com afecten aquestes transformacions a la música en general i a les institucions musicals en particular.

A les trobades hi ha hagut, a més a més, altres temes recurrents, com ara la discussió «ètic-èmic», que actualment també s'estudia des dels termes *outsider-insider*, per referir-se a la posició del comunicant envers la cultura estudiada; les diverses metodologies de caràcter interdisciplinari que conformen aproximacions etnomusicològiques noves; la importància del vídeo com a mitjà comunicador i base visual a l'hora de fer les exposicions o la importància de la transculturalitat que es produeix en els indrets receptors d'immigració.

L'èmfasi posat en les manifestacions populars «estricta-

ment actuals» (com ara les músiques de la guerra de Croàcia o les músiques juvenils del Berlín reunificat), i també en les subcultures i en els enclaus multiculturals, respon a unes inquietuds noves d'una etnomusicologia de caire més actual, oposada als estudis historicistes o descriptius propis d'enfocaments més tradicionals.

La trobada ha comptat amb un centenar de comunicacions organitzades en sessions paral·leles, al marge dels col·loquis i de les reunions de grups d'estudi. Ha estat rellevant la presència d'etnomusicòlegs tan prestigiosos com ara Gerhard Kubik (Viena), Marcia Herndon (Maryland), Artur Simon (Berlín), John Baily (Londres), Anthony Seeger (Washington), a més del responsable Max Peter Baumann (Berlín).

La representació del nostre país en aquest congrés ha procedit del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) de Barcelona. El responsable de la Secció d'Etnomusicologia, Josep Martí, va presentar una comunicació titulada «La sardana com a fenomen socio-cultural a la Catalunya actual», en què s'aproximava des de l'antropologia musical a un tema tractat en ocasions anteriors de manera fonamentalment folklorica. Ramón Pelinski, professor invitat del CSIC, ha intervingut en dues ocasions, amb una sessió de vídeo sobre «Danses rituals en un peregriinatge reinventat», i la comunicació «Del folklore al folklorisme: 'La dansa dels guerrers' de la Todolella»; en ambdues exposicions s'han plantejat els problemes de reconstrucció històrica i estudi de les danses més antigues, per allò que tenen de reinventació i de transformació dels seus trets més tradicionals. Sílvia Martínez, becària del CSIC, va presentar-hi la seva comunicació La música de les 'tribus urbanes' de Barcelona, en què es va

centrar en el col·lectiu heavy per tot el que té de representatiu des del moment que utilitza la música com a mitjà de cohesió i d'articulació grupal, i per tot el que té de marginal davant els estereotips juvenils actuals.

La interculturalitat de la trobada no ha vingut donada solament pels temes tractats, sinó pels mateixos participants arribats d'indrets tan diversos com ara el Japó, la Xina, Suècia, Austràlia, Brasil, Croàcia, Taiwan o Sud-àfrica. La propera trobada, XXXIII Conference of the ICTM, es farà a Canberra (Austràlia) l'any 1995.

«Ramon Amadeu, 1745-1821», exposició de figures de pessebre

Ramon Batlle i Lahoz

Per a un escultor del començament del segle XIX, la figura de pessebre podia representar una possibilitat de fugir del rigor iconogràfic que li determinava la seva producció habitual. L'encàrrec de caràcter religiós, condicionant del seu ofici, exigia en tot moment una extrema constància en la representació, a més d'estar sotmès a unes característiques tècniques exclusivament en funció de l'economia de mitjans i de l'efecte devocional, fet que significava, sovint, la utilització de maniquís vestits amb teixit de textura normal o rígida, mitjans que limitaven el treball de talla al bust i les extremitats de la figura. El seguiment de la producció religiosa de Ramon Amadeu confirma un amotllament als criteris estètics contemporanis, des del moment que utilitza elements propis d'una tradició escultòrica que reitera els recursos del llenguatge barroc, alhora que insinua una certa presència de la nova direcció que prenen les arts plàstiques en el seu moment. El període pot suggerir-se com una etapa de fluctuació entre el desgast del barroc i l'anunciament de l'academicisme, tot i que la trajectòria de Ramon Amadeu es vincula més adequadament amb el bagatge escultòric precedent.

Comparativament, tenint en compte la situació esmentada que configura el treball religiós, l'escultura de tema pessebrístic accentua molt més la lliure elecció en la reproducció, i ofereix a l'escultor una narració més subjectiva, si més no, dins una iconografia que únicament sol·licita la presen-

cia obligada d'un nombre limitat de figures, deixant la possibilitat d'introduir en l'escenificació una aportació d'índole més personal en l'elecció i en la factura. Amb tot, fins i tot part de les que són indiscutibles en l'elaboració de l'escenificació pessebrística permeten la utilització de recursos imaginatius; és aquest el cas de les diverses versions que l'escultor va fer dels reis mags i del seu seguici. És a la sagrada família on es repeteix l'ús dels recursos narratius que determinen l'escultura devocional contemporània, des del moment que ofereix en un mateix escenari aquesta extraordinària dicotomia entre el treball més pròpiament religiós i la figura d'aspecte popular que es prodiga en el pessebre.

D'aquesta manera, el que es podia entendre com un treball complementari dins el conjunt de la seva obra, es mostra per a la nostra perspectiva com l'exemple més destacat de la seva capacitat artística. La plasmació de la vida quotidiana, amb notables exemples que denoten la seva sensibilitat en l'apreciació de l'home i de la dona del seu temps, i també l'ús dels mitjans de representació extrets, probablement, de les escenificacions de l'època, atorguen un sentit molt personal a aquesta figuració que contrasta i difereix, almenys des d'un punt de vista de llibertat temàtica, amb l'empobridora creació coetània. En aquest sentit, la figura que més exemplifica aquests elements creatius és una de les peces en terracotta no pertanyents al grup pessebrístic:

L'escrivent del notari de Santa Pau és un retrat que no pretén amagar les evidents deformitats físiques que ostenta el personatge, sense ferir-li, però, la seva dignitat. Sens dubte un curiós exemple, una hàbil exhibició de subtilesa en l'observació i un punt de referència per entendre l'actitud que podia prendre l'artista en l'obratge de cada un dels personatges que configuren el pessebre.

La sèrie de models en terracotta per a talles religioses, tècnicament també ofereix un punt de comparació envers la producció pessebrística ja que utilitza una mida semblant, o idèntic en alguns casos, i els mateixos materials. Amb tot, la diferència existent ens torna a remarcar la distància de tractament enfront de la figuració més popular dels personatges de la simbologia nadalena.

La interpretació que Ramon Amadeu fa del pessebre comporta una prioritat de la figura humana que es beneficia de l'estudi detallat de l'escultor envers els models reals, per damunt de l'elaboració dels animals, que es presenten més com a complements escenogràfics imprescindibles, però secundaris dins el conjunt.

Aquest interès per la imatge humana és el que dona al resultat final un accent de temporalitat, des del moment que transporta al material tallat o modelat un important nombre d'aspectes propis del seu entorn social més proper. En aquest sentit, s'ha parlat nombroses vegades de la influència que podia tenir la seva residència temporal a Olot, on hauria pogut contemplar més de prop que a Barcelona les escenes i els personatges rurals que abundaran en el seu treball.

L'exposició que amb el títol «Ramon Amadeu, 1745-1821» s'ha presentat al Museu Comarcal de la Garrotxa d'Olot, del 12 de desembre de 1992 al 2 de febrer de 1993 i des